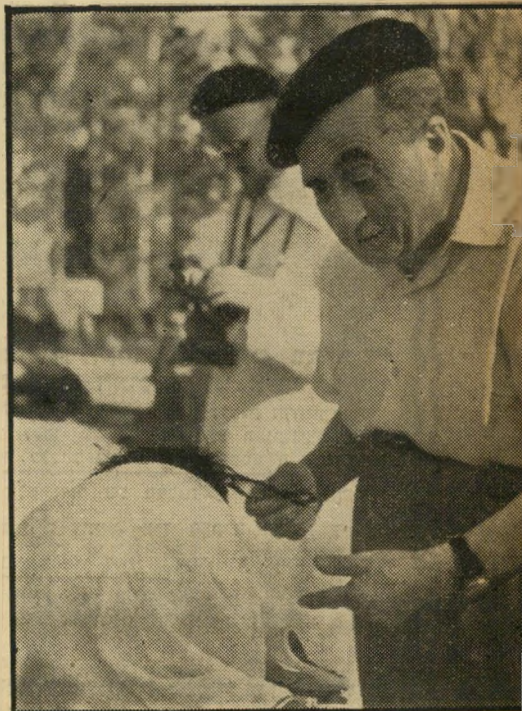

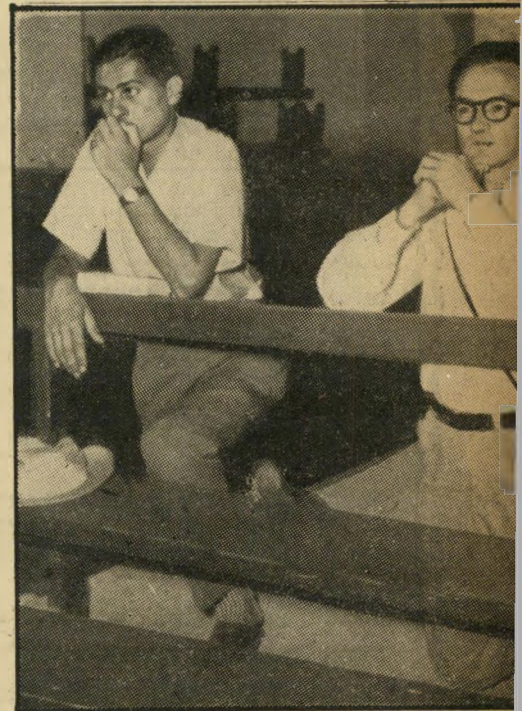
רבות האזינו לקולם - אך מעטים ראו את פניהם של חכמים אחדים

הצרפתייה
סימון דימון, אלופת התני"ך של הודו הצרפתי, בעלת הוצאת ספרי ילדים, הביאה בגדיים, התרחצה בכיורת.

הצרפתי
ד"ר פרוספר אזולאי, נציג ה"סלבייה הצרפתי, הוא רופא יהודי מאלג'יר שכבר ביקר בארץ, בלשן ונימאטריקן.

הקולומבי והמלפאי
איה נציג קולומביה, ופאול גיאומליה נציג מלטה.

טבילה בירדן
מירטל דיינס, הברית בתני"ך, להטביל בהם את נכדיה. מאחוריה נהגת מכונת

מול הבתולה הקדושה
רושם בל ימחה. רוב האורחים הם נוצרים

מדבר. קראתי בתנ"ך הרבה על מדבר, אך שמשה הלך 40 שנה במדבר, ואף פעם לא ידעתי מה זה. עכשיו קיבלתי תמונה ברורה ואוכל גם להסביר לתלמידי. אולם לא כל חתני התנ"ך הורים הם טיפוסים "יוצא-דופן" ומשונים כאלה. ה"שקנים שבהם, הם אנשים רגילים ואפריים, ללא פילוסופיות חיים מיוחדות, שהת

לה יודע כל מתחרה לפחות את הישגיו האחרונים ורמתו הכללית של יריבו. הרץ היועד שיריבו לתחרות הקדימו והשיג זמן הטוב מימנו בעשירית השניה, יכול להאמין כי במאמץ שרירים יוכל לגבור הפעם על יריבו ולנצחו. ואילו חתני התנ"ך היו חידה סתומה איש בפני רעהו. אי אפשר היה לנחש לפי צורתם ודיבוריהם באיזו מידה היה מוחם מסוגל לזכור את שראו ושינו, באיזו מידה יכולים הם לאסוף ולמין פרטים שונים מזכרונם ותלמודם. הנה, למשל, קבוצת התמהונים שבין אלופי התנ"ך, טיפוסים מוזרים כדוגמתו של דורפליס, אשר מבחינה חיצונית קשה לקשרם עם ידיעת התנ"ך. האשה עבת ה"גוף ובעלת שיער השיבה היא שרה רבי"ר נוביץ היהודיה לידת רוסיה, 56, אלופת התנ"ך של מקסיקו. שמה, בעצם, אינו רבינוביץ. אולם בעלה הארמני אשר עליה בתוקף להשתמש בשמו, כשהיא רוצה ל"עשות עצמה לצחוק ולהופיע, בגילה, ב"חידוני טלביזיה. בטוב-לב, ללא כל שמץ של נסיון לפגוע עה בכבודיה, היה עמוס חכם מכנה אותה בשם: "המשוגעת ממקסיקו". עוד לא הס"פקתי לבוא למלון" סיפר הוא, "והיא כבר לימדה אותי את כל התורה שלה". תורתה של הגברת רבינוביץ היא פשוטה: "יהודי טוב הוא יהודי המאמין ביעודו המשיחי של ישו".

*** המדבר הח

ש"יך לאותה קבוצה, למרות ש"נכדאיתו הגדולה בתנ"ך אינה מוטלת בספק, הוא גם היהודי השני שבא בין 14 שליחי התנ"ך - הד"ר פרוספר אזולאי. מבחינה חיצונית נראה הד"ר אזולאי, נציג הסלבייה הצרפתי, כדמות פילוסופית צינית. קומתו הנמוכה והרחבה, שפמו הלבן וגבותיו השחורות, מצחו הרחב והקמטים שסביב עיניו עושים רושם חזק על המתבונן בהם.

הד"ר בן ה-69, הוקן שבחבורת חתני התנ"ך, יליד אלג'יר שביקר מספר פעמים בארץ ושבו ומשפחתו נמצאים בישראל, הוא גם מומחה לקבלה. אולם מומחיותו הגדולה ביותר היא הגימטריה. הד"ר אור לאי הוא נשיא מועדון הגימטריה בפאריס, ואין כמעט מושג או מושג שאין הוא הופ"כ מיד למספר, מוצא את משמעותם ה"משנית ומפרש לפיהם פסוקים וקובע ה"כות. עמוס חכם שומע באדיבות ובעניין את פירושו המסובכים של אזולאי, מכ"חן שפתיו ומרים גבות עיניו כאומר: "מה זה שיר לתנ"ך?"

הד"ר אזולאי, שהיה במלחמת העולם ה"ראשונה רופא שדה צבאי בדרגת סרן בצבא הצרפתי, הוא אולי המשיכי בין כל משי"תתפי החידון. מלבד היותו בלשן העוסק במחקרים לשוניים, הוא דובר 14 שפות על בורין, בתוכן שפות כמו אשורית, שומרית וחיתית. עתה, בגיל 69 החל גם ללמוד את השפה הסינית. "לעולם לא מאחר מדי, ביתוד לא ללימודים", גורס הד"ר אזולאי. אולם הוא בחר בלימוד השפה הסינית לאור דחוק מתוך קפריזה לעת זקנה. לפי תורת הגימטריה המיוחדת שלו יכול הד"ר אזולאי להוכיח כי בתנ"ך יש סימוכין לחיוניות ולצורך שבלמוד השפה הסינית.

אי, למשל, הגברת אירנה סנטוס, המורה בת ה-39 מברזיל, שלעמוס חכם לא ניתן לעמוד על אפיה ורמתה המיוחדת משום שאת הימים שקדמו למבחן בירושלים ביל"תה בבית-חולים בחיפה. היא הגיעה לארץ כשנגיף השפעת כבר בתוכה, נפלה למש"כב בעת סיור קבוצת האלופים בחיפה. ל"מרות שלמדה פסיכולוגיה באוניברסיטה ו"אף חיברה ספר העוסק בבעיות חינוך ילדים, נראתה הגברת סאנטוס כילדה גפ"חזת, הזקוקה ליעוץ פסיכולוגי בעצמה.

באנגליה הטובה והשופטת השגורה בפיו, היה עמוס חכם נכנס מדי פעם בשיחה עם אחד ממתחריו. הוא החליף עמם חתימות ורשמים. העלמה אינה ניולנד, נוצריה פרו"סטטנטית בת 42, המשמשת כמורה בחולנד מולדתה, היתה מלאה התפעלות מהגנב: "בפעם הראשונה בחיי אני רואה מה זה

אנשים ברחוב נעצרו והתלחשו זה עם זה. חנהנים בפתחי החנויות חיי"כו והחזו קידה. הילדים דפפו אחריה ב"רחוב וצעקו: "יחי אלוף התנ"ך!" נערות עצורו במהלכו והגישו לו פנקסים ל"חתימה. "אתה יותר מפורסם ונערץ אפי"לו ממלכת היופי", לחשה לו אחת מהן. עמוס חכם רק חיך, חתם בטוב-לב לכל דורש.

אחרי עשרה ימים של התבודדות והס"תחרות בפנטיון זדונינג בירושלים, כש"הוא מעביר את כל יומו בראיונות, בלי"מודים ובמבחנים עצמיים, חזר עמוס חכם והופיע ברבים. אלא ששוב לא היה זה אותו עמוס חכם שעלה לפני שבועיים על בימת היכל התרבות בתל-אביב, נרגש ו"חזיר וחסר בטחון-עצמי. שוב לא היה זה אותו פקיד עלוב-מראה של בית-חינוך ע"י חרים בירושלים, שאיש לא שם ליבו אליו ולחיו.

עמוס חכם החדש היה לבוש הדר: חלי"פה כהה תפורה לפי מידתו, עניבה בצבע"כסף ומגבעת שחורה. אך לא רק מבחי"נה חיצונית חל בו שינוי. לצעיר המופלא, בעל שיער השיבה, חזר בטחון העצמי. מפורסם ונערץ, מכובד בפי כל, הרגיש עמוס חכם את עצמו כמרחף בעננים. הס"ביר הוא: "השינוי הזה הוציא אותי מכל"מסלול החיים שלי. אינני יכול לעבור ב"רחוב בלי שיעצרוני או שיעציעו עלי ב"אצבע. עדיין לא קבעתי את מהלך חיי לעתיד, אולם אשתדל ככל האפשר שלא לס"טות מחיי בעבר. עדיין אינני יודע אם השינוי הזה הוא לטובה ואם לא מוטב היה לחיות כמו מקודם."

מוקף מלחים ומעריצים הובא חתן ה"תנ"ך בכבוד מלכים אל מזון המלכים בירושלים, שם צורף אל שאר 14 חתני התנ"ך, עמם היה עליו להתמודד השבוע"הם היו זרים לו. פנים זרות, שפות זרות, מוחות זרים שאין הוא יודע מה טמון בתאיהם. אך הוא לא היה זר להם. במשך עשרת ימי שהותם בארץ הספיקו אלופי התנ"ך הארציים לשמוע רבות על עמוס חכם ועל ידענותו וזכרונם. כמה מהם, אחרי שעיניו בסבך השאלות שעמוס ה"שיב עליהן בחידון הארצי, הודו בפשטות: "אין לנו כל סיכוי". האחרים הסתירו את חששותיהם.

"הדרום-אפריקאי אומר שהוא מתעלף כי"שהוא רואה אותי", סיפר עמוס חכם, "אבל הוא סתם לץ".

*** הכעל הארמני התנגד

מ"ר דיפליסים, חתן התנ"ך הדרום-אפריקאי, יכול היה אמנם להיות ב"אותו כשרון גם בדחן קרקס. הוא מלא מרץ ופספסן. על כל אחד יש לו הערה קולעת, לכל משפט יש לו תשובה מכוחת. הבעיה שהעסיקה אותו במיוחד, בשעות שלפני תחילת המבחן בירושלים: "מה ל"עשות בכך הזכוכית העתיק שינתן כפרס ראשון לאלוף העולמי? מי יקנה ממני בק"בוק כל כך קטן ועוד כל כך ישן?"

48 שנות חיוו הספיק דורפליס ל"היות כורה זהב, עורך עתון קטן, מעסה במרחצאות וצייר שלטים. היום הוא אב לשני ילדים ורואה-חשבוניות בחברת משק"אות, חבר הכת הנוצרית האדבנטיסטית ה"שונה משאר כתות הנוצרות בהקפתה על שמירת השבת, ובראייתה את הברית-היש"נה כתעודה חשובה יותר מאשר הברית החדשה.

האיש הצנוע ונמוך הקומה, שעניו ה"שקועות מרצדות במהירות לכל העברים מאחורי משקפיו חסרי-המסגרת, ושפיו פ"ר לס הלצות ללא הרף, לא יכול היה להי"ראות בעיני עמוס חכם כיריב רציני. בכל פעם שהיה מביט בו, היה עמוס חכם נאלץ לחיך. ועמוס הירבה להביט ביריביו. כשהוא יושב על כורסה מרופדת ובידו ספר תנ"ך קטן, עטוף בכריכת עור חומה, היה חכם מלכסן מדי פעם מבטים בוחנים לעבר יריביו.

כמו כל מתחרה בתחרות ספורטאית היה גם עמוס חכם מעוניין מאד לדעת מה כוחם של יריביו. אולם בתחרות ספורטאים רגי"ז